

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 18.12.2012
COM(2012) 789 final

COMUNICARE A COMISIEI
privind conținutul în cadrul pieței unice digitale

COMUNICARE A COMISIEI

privind conținutul în cadrul pieței unice digitale

1. Introducere

Economia digitală a fost un motor important al creșterii economice în ultimele două decenii, iar în următorii ani se preconizează că ea va crește de șapte ori mai repede decât PIB-ul global al UE. Mediul online oferă noi modalități de a furniza, crea și distribui conținut și noi modalități de a genera valoare. Apariția unor noi modele de afaceri, care să profite de potențialul internetului de a oferi conținut, reprezintă în același timp o provocare și o oportunitate atât pentru industriile creative, cât și pentru autori, artiști și pentru ceilalți actori ai economiei digitale. În acest context, unul dintre obiectivele Comisiei este garantarea faptului că drepturile de autor și practicile conexe, cum ar fi acordarea de licențe, continuă să răspundă exigențelor acestui nou context digital.

În 2010, în comunicarea sa intitulată „O agendă digitală pentru Europa”¹, Comisia s-a angajat să deschidă accesul la conținut în cadrul strategiei sale vizând realizarea unei piețe digitale unice dinamice și a identificat unele acțiuni în domeniul drepturilor de autor. În 2011, în strategia sa privind proprietatea intelectuală, intitulată „O piață unică pentru drepturile de proprietate intelectuală”², Comisia a recunoscut importanța strategică a drepturilor de autor pentru dezvoltarea pieței unice digitale. Obiectivul acestei strategii era găsirea unor soluții orientate, fie ele de natură comercială sau contractuală, tehnologică sau legislativă, concepute să abordeze obstacole specifice prin utilizarea celor mai adecvate instrumente disponibile.

În acest context, Comisia a luat deja unele măsuri, inclusiv adoptarea unei noi legislații privind operele orfane și o propunere legislativă în curs de adoptare privind gestiunea colectivă, o soluție de tip contractual, sub formă de memorandum de înțelegere, în ceea ce privește cărțile cu tiraj epuizat și accesul la opere al persoanelor cu deficiențe de vedere și sprijinul acordat dezvoltării soluțiilor tehnologice. De asemenea, Comisia a publicat o cerere de propuneri privind „Gestionarea informațiilor privind drepturile europene” în cadrul programului de sprijin pentru politica TIC, parte a programului-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP) pe 2012.

În cadrul Pactului pentru creștere și crearea de locuri de muncă din iunie 2012, șefii de stat și de guvern au subliniat importanța modernizării regimului european al drepturilor de autor și facilitarea procesului de acordare a licențelor, alături de asigurarea unui înalt nivel de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală și de luarea în considerare a diversității culturale, ca parte a măsurilor necesare pentru crearea până în 2015 a unei piețe unice digitale care să funcționeze în mod corespunzător.

¹ COM (2010) 245 final/2

² COM(2011) 287 final

Deși s-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește punerea în aplicare a acțiunilor identificate în Agenda digitală și în Strategia privind proprietatea intelectuală, este necesară continuarea eforturilor de garantare a unei piețe unice reale în domeniul drepturilor de autor.

Prin urmare, Comisia va lucra în paralel pe două linii de acțiune. Pe de o parte, ea va finaliza procesul de revizuire și modernizare a cadrului legislativ al UE privind drepturile de autor, aflat în prezent în plină desfășurare.

În paralel, ea își va îndrepta atenția asupra unei serii de probleme în privința cărora realizarea unor progrese rapide este deopotrivă necesară și posibilă. Astfel, Comisia va lansa un dialog structurat cu părțile interesate, având ca obiectiv propunerea până la sfârșitul anului 2013 a unor soluții practice, inițiate de industria de sector, pentru aceste probleme, fără a aduce atingere unor alte eventuale măsuri de politică publică, chiar reforme legislative, după caz. Sub denumirea *Licensing Europe* („Licențe pentru Europa”), acest proces va încerca să valorifice potențialul și să analizeze eventualele limite ale regimurilor de acordare a licențelor și ale tehnologiilor inovatoare, pentru a adapta legislația și practicile UE privind drepturile de autor la era digitală.

2. Un dialog structurat cu părțile interesate

„Licensing Europe” va acționa pe patru fronturi paralele, a căror sarcină va fi furnizarea de soluții eficace având ca punct de plecare piața însăși, fără a aduce atingere eventualei necesități de a întreprinde acțiuni de politică publică. Din acest motiv, participanții vor fi reprezentanți ai părților interesate (deținători de drepturi, organisme responsabile cu acordarea licențelor, utilizatori comerciali și necomerciali de conținuturi protejate, utilizatorii finali ai internetului) care dețin cu experiență practică. Procesul va fi lansat la o primă reuniune plenară care va avea loc la începutul anului 2013. Cu această ocazie se vor crea grupuri de lucru a căror sarcină va fi să continue lucrările și să raporteze în legătură cu progresele înregistrate, mai întâi cu ocazia reuniunii plenare intermediare (în iunie), iar apoi în cel de-al patrulea trimestru al anului 2013, cu ocazia reuniunii plenare finale. Procesul va acoperi domeniile expuse în cele ce urmează. Informațiile referitoare la lucrările aferente fiecărei domenii în parte trebuie considerate ca având caracter orientativ.

(i) Accesul transfrontalier și portabilitatea serviciilor

Obiectivul Comisiei este de a favoriza accesul online transfrontalier și „portabilitatea” peste granițe a conținutului. Pentru a beneficia de noile evoluții, cum ar fi cloud computingul, ar trebui facilitat și accesul transfrontalier legal la conținutul și serviciile înmagazinate în cloud. Furnizorii de servicii care doresc să-și ofere serviciile consumatorilor din întreaga UE trebuie să se asigure că au obținut toate drepturile necesare în statul membru în care doresc să-și desfășoare activitatea. În funcție de sector, de furnizorul de servicii și de titularul drepturilor, va fi posibil ca licența acordată să acopere fie mai multe teritorii, fie doar unul singur. Cu toate acestea, distribuția conținutului este adesea limitată la unul sau la câteva state membre – utilizând, de exemplu, „blocajul geografic” (*geo-blocking*) – furnizorii de servicii (platformele online) sau titularii drepturilor preferând să restricționeze vânzările transfrontaliere.

- Acest front de lucru ar trebui să identifice, pentru fiecare sector în parte, principalele categorii de restricții impuse accesului transfrontalier și portabilității (ținând cont de unele aspecte desprinse din răspunsurile primite în urma consultării din 2011 legate de Cartea

verde privind distribuirea online a operelor audiovizuale în UE), precum și motivele principale care se ascund în spatele acestor restricții. Pe această bază, ar trebui să se întocmească un bilanț al actualelor inițiative sectoriale și să se ofere soluții practice pentru promovarea accesului multiteritorial.

(ii) Conținutul generat de utilizatori și acordarea de licențe micilor utilizatori de materiale protejate

Obiectivul Comisiei este de a promova transparența și de a garanta utilizatorilor finali o mai mare claritate în ceea ce privește utilizarea legitimă sau nelegitimă a materialului protejat și un acces mai ușor la soluțiile legitime. Conținutul generat de utilizatorii înșiși este adesea acoperit de o formă sau alta de licență acordată de titularii drepturilor, în parteneriat cu anumite platforme. Amploarea și acoperirea acestor licențe nu sunt însă transparente, din punctul de vedere al utilizatorului final. În plus, aceste acorduri prevăd drepturi și obligații ale partenerilor contractuali, dar nu garantează neapărat securitatea juridică pentru utilizatorii finali. În paralel, mici utilizatori de conținut, cum ar fi întreprinderile mici care doresc să publice imagini sau muzică pe propriile pagini de internet, au dificultăți în a identifica modul de obținere a licențelor pentru utilizări cu valoare scăzută ale conținutului protejat.

- Acest front de lucru ar trebui să identifice măsura în care licențele pentru conținutul generat de utilizatori sunt acordate platformelor relevante și modalitățile de a garanta faptul că utilizatorii finali sunt informați în legătură cu semnificația conceptelor de „utilizare legală” și „utilizare ilegală” în contextul internetului.
- Scopul este de a garanta utilizatorilor finali un acces mai ușor la materialele protejate, precum și o mai mare claritate în ceea ce privește semnificația conceptelor de „utilizare legală” și „utilizare ilegală” a acestor materiale. În acest scop, ar trebui să se identifice acoperirea și amploarea inițiativelor de acordare a licențelor de tip „one-click” (un singur clic) în UE, să se ofere soluții pentru a promova dezvoltare și interconectarea acestor inițiative și să se analizeze care ar fi licențele adecvate, respectiv condițiile adecvate de acordare a acestora (de exemplu, posibilitatea acordării de licențe gratuite).

(iii) Sectorul audiovizualului și instituțiile de gestionare a patrimoniului cultural

Obiectivul Comisiei este de a facilita stocarea și accesibilitatea online a filmelor în UE, atât în scopuri comerciale, cât și pentru utilizări necomerciale de natură culturală sau educațională. Este în continuare dificil pentru prestatorii de servicii online să elaboreze cataloage de filme europene pentru uz online, în special atunci când acestea au ieșit din ciclul distribuției, devenind lucrări ale căror deținători de drepturi nu pot sau nu doresc să le exploateze în mod individual. Catalogarea filmelor poate fi astfel dificil de realizat, iar clarificarea drepturilor aferente poate însemna un proces complex și de lungă durată. Instituțiile de gestionare a patrimoniului cinematografic consideră, de asemenea, că situația actuală din unele state membre nu le permite să își îndeplinească misiunea de interes public.

- Acest front de lucru ar trebui să identifice soluții colaborative de succes, pentru a îmbunătăți posibilitatea de descoperire și de punere la dispoziție online a operelor audiovizuale, în special a celor care au fost retrase din ciclul distribuției în mod voluntar. Ar trebui să se asigure soluții concrete pentru diseminarea bunelor practici pe întreg teritoriul UE, atât în ceea ce privește utilizările comerciale, cât și cele necomerciale.

- Ar trebui făcute recomandări cu privire la modalitatea de garantare a faptului că statele membre acordă, în mod concret, instituțiilor de gestionare a patrimoniului cultural latitudinea necesară pentru a „reproduce” materialul arhivat sau pentru a-l „converti într-un alt format” (digitalizare în scopul conservării).

(iv) Extragerea textului și a datelor

Obiectivul Comisiei este de a promova utilizarea eficientă a extragerii textului și a datelor (*text and data mining*, TDM) în scopul cercetării științifice. În prezent, TDM necesită acorduri contractuale între utilizatori (de exemplu, între institute de cercetare, în mod obișnuit) și deținătorii drepturilor de autor (de exemplu editori sau reviste științifice) pentru a stabili modalitățile de acces tehnic la seturile relevante de date.

- Acest front de lucru ar trebui să identifice amploarea la nivelul UE a cererii de acces de tip TDM pentru extragerea, în scop de cercetare, a textelor și a datelor aferente din publicațiile științifice și mijloacele adecvate de a răspunde acestei cereri. Ar trebui să se exploreze potențialul și eventualele limite ale modelelor standard de acordare a licențelor, precum și să se evalueze oportunitatea și fezabilitatea instituirii de platforme tehnologice pentru a facilita accesul de tip TDM.

Pe lângă aceste chestiuni, cea referitoare la **redevențele pentru copiii private** a făcut în 2012 obiectul unui proces de mediere la nivel sectorial susținut de Comisie și condus de fostul comisar António Vitorino. La începutul anului următor, Dl Vitorino urmează să înainteze un raport însoțit de unele recomandări cu privire la această chestiune. Pe baza acestuia, Comisia va trage propriile concluzii privind urmărirea fiecărei recomandări în parte, inclusiv o mai mare implicare a părților interesate în efortul de elaborare a unor soluții viabile pe termen lung și favorabile pieței interne.

3. Revizuirea cadrului drepturilor de autor

În paralel, pe baza unor studii de piață, a evaluării impactului și a activităților de redactare legislativă, Comisia va finaliza procesul de revizuire a cadrului UE privind drepturile de autor, aflat în prezent în plină desfășurare, în vederea luării unei decizii în 2014 privind oportunitatea prezentării propunerilor de reformă legislativă rezultate în urma acestor lucrări. Vor fi abordate următoarele elemente: teritorialitatea în cadrul pieței interne; armonizare, limitări și exceptări de la dreptul de autor în era digitală; fragmentarea pieței drepturilor de autor a UE; modul de îmbunătățire a eficacității și eficienței măsurilor de control al aplicării legii, consolidând în același timp legitimitatea acestora în contextul mai larg al reformei drepturilor de autor.

4. Concluzie

În următorii doi ani, Comisia va continua (a) să lucreze la implementarea unui cadru modern al drepturilor de autor, care să rămână adecvat scopului și să urmărească promovarea practicilor de piață inovatoare, pentru a garanta o recunoaștere și remunerare efective a titularilor drepturilor de autor; (b) să furnizeze stimulente sustenabile în favoarea creativității, a diversității culturale și a inovării; (c) să se asigure că utilizatorii finali dispun de o gamă mai variată de oferte legale și de un acces deschis la acestea; (d) să permită apariția unor noi

modele comerciale; (e) să contribuie cu mai multă eficacitate la lupta împotriva ofertelor ilegale și a pirateriei.

Comisia are convingerea că dialogul purtat cu și între părțile interesate poate juca rolul unui adevărat incubator de soluții inovatoare câștigătoare, în beneficiul tuturor celor implicați. Aceste soluții sunt vitale atât pentru dinamizarea pieței unice digitale și a politicii culturale a UE, cât și pentru a completa anumite inițiative aflate în curs de desfășurare, cum ar fi implementarea Agendei digitale, modernizarea drepturilor de autor în cadrul pieței unice sau punerea în aplicare cu succes a programelor MEDIA și Cultură.